

BG

BG

BG



ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 19.7.2010
COM(2010)390 окончателен

**ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

за изпълнението на Европейската програма за култура

SEC(2010)904

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ

за изпълнението на Европейската програма за култура

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Културата е в сърцевината на европейския проект и представлява основата на „единството в многообразието“ на Европейския съюз. Съчетанието между зачитането на културното многообразие и способността за обединяване около споделени ценности е гаранция за мира, благоденствието и солидарността, на които се радват европейците. В днешния глобализиращ се свят културата може да даде своя единствен по рода си принос към европейската стратегия за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж, който насърчава стабилността, взаимното разбирателство и сътрудничеството в световен мащаб.

С приемането на Европейската програма за култура¹ през 2007 г. бе отворена нова глава в сътрудничеството по въпросите на политиката в областта на културата на европейско равнище. За пръв път всички партньори – европейските институции, държавите-членки и гражданското общество от сферата на културата – бяха приканени да обединят усилията си около ясно определени цели, които имаха подкрепата на Съвета²:

- насърчаване на културното многообразие и на междукултурния диалог;
- насърчаване на културата като творчески двигател;
- поощряване на културата като жизненоважен елемент в международните отношения на ЕС.

За да се подкрепи сътрудничеството, с програмата също така бяха въведени нови за сферата на културата методи на работа:

- отворен метод на координация за по-тясно сътрудничество между държавите-членки по приоритетите, набелязани в работния план за културата на Съвета за периода 2008—2010 г.³;
- по-конструктивен диалог с гражданското общество от сферата на културата посредством различни платформи за дискусии и обмен.

Цел на настоящия доклад

¹ http://eurlex.europa.eu/smartapi/cgi/sga_doc?smartapi!celexapi!prod!DocNumber&lg=en&type_doc=COMfina&an_doc=2007&nu_doc=0242&model=guicheti

² [http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32007G1129\(01\):EN:NOT](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32007G1129(01):EN:NOT)

³ [http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:42008X0610\(01\):EN:NOT](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:42008X0610(01):EN:NOT)

В настоящия доклад се разглежда напредъкът на европейско и национално равнище към постигането на трите цели на програмата и се представя оценка на първите впечатления от новите методи на работа; докладът се основава на националните доклади, представени от държавите-членки, както и на работата на групите по отворения метод на координация⁴ и на платформите⁵. Въз основа на този анализ Комисията изготви своите заключения, представени в раздели 3.1.2 и 3.2.2.

Напредъкът, постигнат при вземането предвид на културните аспекти във всички свързани политики на ЕС („включването“ им в другите политики), е подчертан основно в работния документ на службите на Комисията, който придружава настоящия доклад.

2. НАПРЕДЪК КЪМ ПОСТИГАНЕТО НА ЦЕЛИТЕ НА ПРОГРАМАТА

2.1. Цел 1 на програмата: насърчаване на културното многообразие и междукултурния диалог

Може да се посочи напредък в много области.

Европейската година на междукултурен диалог – 2008 г.⁶, бе насочена едновременно към повишаване на осведомеността и развиване на дебата по политиката за междукултурния диалог. В редица държави-членки в резултат от тази година се появиха нови политики и структури, а на равнище ЕС бе постигнато политическо споразумение относно необходимостта от насърчаване на междукултурните познания⁷ и относно ролята на междукултурния диалог във външните отношения⁸. Платформата за междукултурна Европа (Platform for Intercultural Europe) публикува и продължава да популяризира „Документа на дъгата“ („Rainbow Paper“) с препоръките на гражданското общество.

Подобряването на условията за **мобилността на хората на изкуството** и на другите професионалисти в областта на културата бе въпрос, разгледан както в рамките на една група по отворения метод на координация, която се съсредоточи върху пречките пред мобилността и начините за тяхното преодоляване — например чрез по-добри информационни системи — и върху ролята на посредническите организации, така и на текущ пилотен проект в тази насока на стойност 3 милиона евро, чрез който се развиват и изпитват нови идеи за подкрепа на мобилността⁹. Комисията също така провежда по-мощна инициатива, чиято цел е да се премахнат всички пречки, на които се натъкват европейските граждани при упражняване на правата си като граждани на Съюза във всички аспекти от своето ежедневие, и по-късно тази година ще публикува доклад по въпросите на гражданството.

Новата програма на Дания DIVA за гостуващи хора на изкуството подпомага приходящите творци и изпълнители в областта на визуалните изкуства, музиката,

⁴ Окончателни доклади на групите по отворения метод на координация: http://ec.europa.eu/culture/our-policy-development/doc1565_en.htm

⁵ Препоръки на платформите: http://ec.europa.eu/culture/our-policy-development/doc1199_en.htm

⁶ Вж. http://ec.europa.eu/culture/key-documents/doc539_en.htm

⁷ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:141:0014:0016:BG:PDF>

⁸ http://ec.europa.eu/culture/our-policy-development/doc/ICD_external_relations_en.doc.pdf

⁹ http://ec.europa.eu/culture/our-programmes-and-actions/doc417_en.htm

литературата и сценичните изкуства. В момента се работи по програма за датски хора на изкуството, които желаят да работят в чужбина. Новата чешка програма за творчески или образователни усилия подкрепя мобилността за създаване на нови творби.

Групата по отворения метод на координация, която се занимава с **мобилността на колекциите**, направи подробно сравнение на практиките в различни области, включително стимулите и пречките за отдаване под наем. Подготвя се проучване на Комисията за предотвратяването и борбата с незаконния трафик на произведения на изкуството. През 2010 г. Европейският парламент започна пилотен проект за проучване на развитието на мрежа за обявяване на тревога във връзка с опазването на културното наследство.

Нидерландия води кампания за повишаване на осведомеността относно незаконния трафик на произведения на изкуството, насочена към четири целеви групи: отрасъла на търговията с произведения на изкуството, широката общественост, културните институции и правоприлагащите органи. В Кипър правителствена програма поема разходите, свързани с транспорта и организирането на изложби за гостуващи произведения на изкуството във и извън страната.

Синергийното взаимодействие между **образованието и културата** бе в центъра на вниманието на една от групите по отворения метод на координация и тема за платформата за достъп до културата. На европейско равнище в заключенията на политиката за насърчаване на творческо поколение¹⁰ се признава жизненоважната роля на културното изразяване и на достъпа до култура за развиване на творческите заложби у децата и младите хора.

Словения прие национални насоки за образованието в областта на културата и изкуството. Инициативата на Швеция за творчески училища за насърчаване на сътрудничеството между училищата и културния бранш бе подета от 97 % от общините. Във всяка гръцка община в дирекцията по образованието съществува длъжност „Ръководител културни въпроси“, чиято задача е засилване на връзките между образованието и културата. По програмата „Дупамоз“ на фламандската общност в Белгия училищата се насърчават да развиват дългосрочна визия за образованието в областта на изкуствата и културата.

В съобщението на Комисията „**Многоезичието: преимущество за Европа и обща отговорност**“ от 2008 г. бяха изброени стъпките, които следва да бъдат предприети, за да може езиковото многообразие да се превърне в преимущество за солидарност и благоденствие. Оттогава насам бяха създадени две платформи за конструктивен диалог, в които участват представители на бизнеса и на гражданското общество.

В по-общ аспект от гледна точка на достъпа до културата напредък се наблюдава и в областта на цифровизацията. Проектът **Europeana** стартира през 2008 г. Комисията обяви нови мерки за насърчаване на цифровизацията и онлайн достъпа до културното наследство в рамките на Програмата в областта на цифровите технологии за Европа.

¹⁰ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:301:0009:0011:bg:PDF>

Стратегията за цифровизирано културно наследство на Естония за периода 2007—2010 г. включва редица електронни услуги, за да го направи по-достъпно, включително сътрудничество между националните архиви, националната библиотека, публичното радиоразпръскване и музеите.

Що се отнася до **медийната грамотност**, под което понятие се разбира способността за достъп и критична оценка на медийното съдържание, в препоръка на Комисията от 2009 г. държавите-членки и медийната индустрия бяха призовани да повишават осведомеността на хората за различните форми на медийни съобщения, на които попадат. Резултатите ще бъдат проследени чрез програма МЕДИА 2007 и международното подготвително действие по МЕДИА.

Португалия въведе програма за оgramотвяване по въпросите на авторските права за училищата, чиято цел е младите хора да разберат по-добре стойността на творчеството и културното многообразие. Словакия прие концепция за медийно образование, изготвена в сътрудничество с гражданското общество, образователните и медийните институции.

Също с оглед на насърчаване на достъпа до културата Комисията предложи присъждането на **Знак за европейско наследство**¹¹, с който да се доразвие настоящата междуправителствена инициатива. С този знак ще се обозначават обекти, които отбелязват и символизируют обединяването, идеалите и историята на Европа. Той ще се присъжда въз основата на критерии, сред които образователното измерение на обектите, особено що се отнася до младите хора.

2.2. Цел 2 на програмата: насърчаване на културата като творчески двигател

Сътрудничеството е насочено към културния бранш и творческите отрасли и приноса на стратегическото инвестиране в културата за регионалното и местното развитие. Както на Европейско, така и на национално равнище потенциалът на **културата за насърчаване на творчеството и иновациите** и по този начин – за допринасяне за създаване на благоприятна за растежа и заетостта среда, заема все по-централно място, както бе потвърдено в Заключенията на Съвета относно културата като катализатор за творчество и иновации¹².

Кампанията на Полша „Културата има значение!“¹³ подчертава ролята на културата както в икономиката, така и в по-общ план в обществото. В бялата книга за творчеството на Италия от 2009 г. се проучва модел за творчество и създаване на произведения на изкуството и се предлагат действия за насърчаване на творчеството.

Чрез **Европейската година на творчеството и иновациите – 2009 г.** също бяха проучени начините, по които културата води до иновации в икономиката и в обществото. В манифеста на посланиците на годината¹³ се акцентира върху творчеството, което може да се породи чрез изграждане на връзки между изкуството, философията, науката и бизнеса.

¹¹ http://ec.europa.eu/culture/our-programmes-and-actions/doc2519_en.htm

¹² http://ec.europa.eu/culture/our-policy-development/doc/CONS_NATIVE_CS_2009_08749_1_EN.pdf

¹³ http://www.create2009.europa.eu/about_the_year/manifesto.html

Редица **проучвания**, проведени от името на Комисията, предоставиха информация за дебата – по-специално проучването на въздействието на културата върху творчеството от 2009 г., проучването на предприемачеството в културния бранш и творческите отрасли от 2010 г. и тематичният доклад на мрежата Евридика за образованието в областта на културата и изкуствата в училище в Европа.

На **културния бранш и творческите отрасли** бе отделено специално внимание, като негова върхова проява на равнище ЕС бе публикуването през април 2010 г. на зелена книга за това как да се създаде среда, в която този бранш да може да разгърне своя потенциал за принос към интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж. Благодарение на работата на групата по отворения метод на координация и платформата на културния бранш и творческите отрасли в зелената книга бяха набелязани теми за консултация по такива въпроси като достъпа до финансиране, потребността от квалификации на предприемачите от творческите професии и иновационни партньорства с други икономически отрасли¹⁴.

През октомври 2009 г. бе публикуван дискуссионен документ относно предизвикателството на създаването на единен европейски цифров пазар на творческо съдържание като книги, музика, филми или видеоигри, в който се анализират пречките за свободното движение на творческо съдържание в интернет и с който започна обществена консултация по някои евентуални мерки за създаване на **истински единен пазар**.

Стратегията „Творческа Британия“ от 2008 г. е насочена към основни области, в които е необходимо участие от страна на правителството в творческите отрасли: умения и талант, иновация, интелектуална собственост и подпомагане на представителите на бизнеса в творческата сфера. Новата стратегия на Литва за развитие на творческите отрасли включва подпомагане на националната мрежа от инкубатори на творчески отрасли. Стратегията за развитие за творческата икономика на Финландия е насочена към заетостта, предприемачеството и развиването на продукти в творческите отрасли.

Приносът на **културата за местното и регионалното развитие** също получава все по-голямо признание. За периода 2007—2013 г. 6 милиарда евро от средствата за сближаване са заделени за култура, като са насочени към опазване и съхранение на културното наследство, развиване на културната инфраструктура и подпомагане на услугите в областта на културата. Допълнително финансиране е заделено по други бюджетни редове като туризъм, възстановяване на градската среда, насърчаване на МСП и информационно общество. В едно проучване се изследва приносът на културата за местното и регионалното развитие и ще включва практически инструмент за отговорните за политиката лица на регионално и местно равнище и за стопанските субекти в областта на културата. При изготвянето на бъдещата политика на сближаване, която ще се провежда от 2014 г. нататък, следва да се вземат поуки от проектите и проучванията, за да се създадат инструменти, които да позволят сферата на културата да разгърне изцяло своя потенциал, особено този на творческите отрасли. Културният бранш и творческите отрасли трябва да бъдат включени в интегрирани стратегии за регионално или градско развитие в партньорство между обществените органи, представляващи различни области на политиката, и съответните представители на гражданското общество.

¹⁴ Вж. също Декларацията от Амстердам на <http://85.92.129.90/~workshop/>

Инициативата в областта на културния туризъм на Ирландия стартира през 2009 г. с цел подобряване на сътрудничеството между сферите на изкуствата, културата и туризма. Новият специализиран отдел по културен туризъм към Министерството на културата на Румъния насърчава междуведомственото сътрудничество с оглед използване на целия потенциал на осезаемото и неосезаемото културно наследство.

Разработването на методологии за изготвяне на хармонизирани статистики в областта на културата се оказва предизвикателство, което трябва да бъде преодоляно чрез процеса на отворения метод на координация. От септември 2009 г. Евростат подпомага мрежа от национални статистически служби, които си сътрудничат. За две години тази мрежа, координирана от Министерството на културата на Люксембург, ще работи по методологичната рамка на статистиките в областта на културата, културния бранш и творческите отрасли, обществените и частните разходи за култура, участието в културни прояви и социалното въздействие на културата.

2.3. Цел 3 на програмата: поощряване на културата като жизненоважен елемент в международните отношения на ЕС

Като страна по Конвенцията на ЮНЕСКО за опазване и насърчаване на многообразието от форми на културно изразяване¹⁵ ЕС е поел ангажимент за включване на културното измерение като елемент в своите отношения с партньорски държави и региони.

От приемането на програмата насам се формира нова стратегическа рамка за културата във външните отношения на ЕС. Културата все повече се възприема като стратегически фактор за политическо, социално и икономическо развитие. Чрез новите инициативи бяха мобилизирани по-големи финансови ресурси – от 2007 г. насам над 100 милиона евро бяха заделени за културата в трети държави и за регионалното сътрудничество.

Подкрепата от ЕС за сътрудничество в областта на културата в региона, обхванат от **Европейската политика за съседство**, бе увеличена значително. Специалното действие на програма „Култура“ на ЕС за 2009 и 2010 г. е насочено към този регион, като през 2011 г. ще бъде стартирана нова инициатива за регионално и междурегионално сътрудничество.

В рамките на **Съюза за Средиземноморието** тече подготовката на нова стратегия за културата на евро-средиземноморското партньорство. Комисията извърши оценка на потребностите и консултации, а работна група *ad hoc*, чиито членове са номинирани от партньорите, ще изготви стратегия, която да бъде предложена на министрите.

В **участващите в процеса по разширяване държави** основното усилие, насочено към възстановяване на културното наследство, бе допълнено с акцент върху независимите организации чрез специална покана за представяне на предложения по линия на механизма за гражданското общество на ИПП. Културата е основа за политически диалог и сътрудничество и в новото **Източно партньорство**, установено през 2009 г. Културната програма на Източното партньорство, която ще стартира през 2010 г., има за цел укрепване на капацитета на стопанските субекти в областта на културата,

¹⁵ До април 2010 г. е ратифицирана от над 110 страни.

подобряване на регионалните връзки и допринасяне за разработването на приобщаващи политики в сферата на културата в партньорските държави.

През 2008 г. Словения бе домакин на конференция, по време на която започна процесът от Любляна за финансиране на възстановяването на културното наследство в Югоизточна Европа.

Ролята на културата в **политиките за развитие** също получава все по-голямо признание. През 2009 г. Комисията поде процес за засилване ролята на културата за развитието, обединил усилията на всички заинтересовани страни. Бе създаден комитет от специалисти от държавите от АКТЬ и ЕС, който да следи напредъка и да участва във формулирането на програма за култура, осъществявана между държавите от АКТЬ, в рамките на 10-ия Европейски фонд за развитие¹⁶.

Стратегията за култура и развитие на Испания от 2007 г. се основава на принципите от Конвенцията на ЮНЕСКО.

В областта на **търговските отношения** ЕС продължава да отчита специфичната двойствена същност (икономическа/културна) на аудио-визуалния сектор като средство за предаване на идентичността и на ценностите в съответните двустранни и многостранни преговори. Същевременно, в съответствие с Конвенцията на ЮНЕСКО, необходимостта от гарантиране на преференциално отношение към развиващите се държави в областта на формите на културно изразяване като начин за насърчаване на по-уравновесен обмен бе призната с подписването на протокол за културно сътрудничество в рамките на Споразумението за икономическо партньорство с държавите от КАРИФОРУМ¹⁷.

Новите споразумения за копродукции в областта на киното между Франция и партньорски държави включват по подразбиране препратка към Конвенцията на ЮНЕСКО.

Друга стъпка напред бе направена чрез **двустранните партньорства** с партньорски развити или бързоразвиващи се държави. През 2009 г. в Москва се състоя семинар на високо равнище „Русия—ЕС: знаци по пътната карта на сътрудничеството в областта на културата“, организиран съвместно от ЕС и Министерство на културата на Русия. През 2010 г. бе установено Партньорство на Северното измерение в областта на културата (Northern Dimension Partnership on Culture). Стратегическото партньорство на ЕС с Бразилия включва културното измерение, което е отразено с подписването през 2009 г. на съвместна декларация между Европейската комисия и Министерство на културата на Бразилия. Официално през октомври 2008 г. бяха установени стратегически връзки между ЕС и Мексико. През май 2009 г. между Европейската комисия и Министерство на културата на Китай започна диалог в областта на тази политика. Чрез специални действия на програма „Култура“ получиха подкрепа проекти за сътрудничество с Китай, Индия, Бразилия и други.

В аудио-визуалната сфера с подготвително действие **MEDIA International** се цели да се проучат начините за засилване на сътрудничеството между професионалисти от

¹⁶ Вж. http://www.culture-dev.eu/pages/en/en_accueil.html

¹⁷ Също така бяха парафирани специални споразумения и протоколи за прилагане и популяризиране на Конвенцията на ЮНЕСКО с Южна Корея, а други такива са в процес на финализиране с държавите от Андската общност и Централна Америка.

аудио-визуалния сектор от Европа и трети държави и да се насърчи обменът на кинематографски/аудиовизуални продукции. Подпомагането ще продължи в рамките на последващата програма MEDIA Mundus с финансиране в размер на 15 милиона евро за периода 2011—2013 г.

3. МЕТОДИ НА РАБОТА И ПАРТНЬОРСТВА

В програмата Комисията предложи няколко нови метода на работа, основните от които са отвореният метод на координация и по-конструктивен диалог с културния бранш.

3.1. Отвореният метод на координация

3.1.1. Първи впечатления

С работния план за културата на Съвета за периода 2008—2010 г. бяха създадени четири експертни групи, които да работят заедно чрез отворения метод на координация, за да обменят опит и да отправят препоръки по приоритетните теми, набелязани в плана:

- културния бранш и творческите отрасли;
- синергийно взаимодействие между културата и образованието;
- мобилност на хората на изкуството и на другите професионалисти в областта на културата;
- мобилност на колекциите.

Докато в работния план са определени цели за всяка една от групите, постигането на съгласие във връзка с по-специфични области се оказа предизвикателство за групите, а в някои случаи доведе до забавяне на започването на тяхната работа.

По повечето теми групите се насочиха към споделяне на опит, за да се изготвят препоръки за политиката в областта. В някои случаи акцентът бе поставен върху по-систематичното събиране и анализиране на национални практики.

Въпреки че е трудно да се направят окончателни заключения след едва две години работа, както Комисията, така и държавите-членки смятат, че отвореният метод на координация като цяло е ефективен начин за сътрудничество в областта на културата.

Процесът на отворения метод на координация се оказа добра рамка за установяване на връзки и за учене от чуждия опит за националните администрации. Всички групи се стремяха да изготвят препоръки за политиката, но основното предизвикателство остана тяхното канализиране към изготвянето на политиката на равнище ЕС и на национално равнище, както и обединяването на работата на групите с тази на председателствата на Съвета и на Комисията.

3.1.2. Предизвикателства за бъдещето

Сътрудничеството в рамките на отворения метод на координация следва да се насочи към проблеми и резултати, които могат да бъдат решени или постигнати от държавите-

членки и Комисията в съответните им области на компетентност, което от своя страна да доведе до напредък при постигането на целите на програмата.

В подкрепа на това би било едно по-добро обединяване на резултатите от работата на групите по отворения метод на координация, Комисията и Съвета, и по-специално председателствата. Председателствата трябва да поемат ясна отговорност за приоритетите, с което ще се гарантира, че в техните програми и в работата на Съвета са взети предвид резултатите от дейността по отворения метод на координация.

Срещите на генерални директори от министерствата на културата се утвърдиха като ефективен форум за стратегически размисъл и имат потенциал да се превърнат във важен канал за разпространяване на резултатите от работата по отворения метод на координация и тяхното доразвиване. Следва да се обмисли редовното организиране на срещи на генералните директори в рамките на всяко председателство, на които да се разглеждат резултатите от работата на една или няколко групи по отворения метод на координация в съответствие с приоритетите на съответното председателство.

Предвид предложенията от страна на държавите-членки в националните им доклади и от участниците в групите по отворения метод на координация Комисията предлага следните начини за засилване на ефективното сътрудничество:

- Чрез съответните органи на Съвета държавите-членки следва да определят както по-общите теми, така и специфичните въпроси, които да бъдат разгледани в рамките на групите по отворения метод на координация. Реалистичната граница е максимум 4—5 тематични групи, с което да се гарантира, че Комисията може ефективно да подкрепи процеса и че Съветът, и по-специално председателствата, разполагат с достатъчно капацитет, за да доразработят резултатите от работата на групата. В рамките на всяка група темите следва да се разглеждат една по една и да бъдат обединявани по график. Една четиригодишна перспектива би дала възможност за устойчиво сътрудничество, средносрочен преглед и значителен напредък по темите.
- Също така Съветът следва да определи целеви резултати за всяка тема, като например аналитични доклади, сборници с добри практики или препоръки за политиката, и да набележи възможности за разпространение, включително конференции в рамките на председателството, срещи на генерални директори, мероприятия, организирани от/съвместно с платформите от сферата на културата, и семинари, организирани от Комисията.
- На тази основа всяка група следва да определи своите методи на работа, които могат да варират от пленарни заседания в Брюксел до партньорски мероприятия за обучение, организирани от държава домакин. Както и сега, групите ще се председателстват от един или двама председатели, номинирани и одобрени от Комитета по културни въпроси.
- Добре формулираните теми следва да улеснят държавите-членки при избирането на членове на групата с подходящия профил. Процедурата по регистрацията може да се повтаря ежегодно, за да се гарантира, че членовете са с най-подходящите профили за темите, по които ще се работи през съответната година. За някои теми може да бъде необходимо задълбочено познаване на материята, а за други – широк поглед върху политиката. Независимо дали се номинират експерти в дадена област от академичната общност или от гражданското общество, или служители от министерството (или и двете), при всички случаи от съществено значение е наличието на тясна връзка с

формулирането на политиката и ефективната подкрепа от страна на министерството.

- Размерът на групите по отворения метод на координация – между 22 и 27 участващи държави-членки, се оказва едновременно подходящ и не чак толкова подходящ, като на практика по-малките подгрупи се оказаха предпочитан форум за дискусии. Усилията продължават да бъдат насочени към активен обмен и дискусия. Те може да бъдат например под формата на обмен на практики, домакинстване на партньорски посещения за обучение или изготвяне на казус. Последователното разглеждане на специфични теми в рамките на четири години би улеснило държавите-членки при установяването на дискусии, в които те желаят да участват активно.
- Програма „Култура“ следва да осигури подпомагане за групите, по-специално за мероприятията за партньорски обучения и разпространение на информация.

Адаптираните методи на работа ще допринесат за насърчаване на доразвиването на резултатите от работата по отворения метод на координация. При ясно установени теми, целеви резултати и възможности за тяхното разпространение сътрудничеството между държавите-членки чрез отворения метод на координация ще се развива в ясно обособена рамка. Крайната цел е по-добро обединяване на резултатите от работата на групите по отворения метод на координация, на Комисията и на Съвета, и по-специално на председателствата.

3.2. Конструктивен диалог с културния бранш

3.2.1. Първи впечатления

Комисията запазва своя ангажимент за диалог с културния бранш, като целта е да се гарантира, че неговият глас ще се чуе ясно в дебата за политиката на европейско равнище.

От 2007 г. насам конструктивният диалог между Комисията и сектора се осъществява чрез две основни структури: тематичните платформи на европейските сдружения и европейския културен форум.

До началото на Европейската година на межкултурен диалог – 2008 г. секторът сформира „Платформата на дъгата“ („Rainbow Platform“) – средство за връзка между гражданското общество и Комисията за планиране и подпомагане отбелязването на годината. След това тя прерасна в платформата за межкултурна Европа. Въз основа на този пример в средата на 2008 г. Комисията публикува открита покана за изразяване на интерес, за да насърчи културните организации с ясно изразено европейско измерение да създадат още две платформи – за достъп до културата и за културния бранш и творческите отрасли.

Всяка платформа изготви своите първи препоръки в областта на политиката и ги представи на сектора в по-широк мащаб по време на европейския културен форум през 2009 г.

Една от основните ползи, отбелязана от платформите, е по-задълбочен и по-всеобхватен диалог с културния бранш. Конструктивният диалог бе покана за участниците в толкова разнообразния културен бранш да потърсят обща основа. Те са по-добре информирани за процесите на политиката и са по-отворени за участие в нея.

В зависимост обаче от появата на нови приоритети браншът може да срещне затруднения при набелязването на най-подходящите събеседници и инициативи на политиката във връзка с определена тема. По-тясното обвързване на резултатите от диалога с гражданското общество и работата на Комисията, на групите по отворения метод на координация и на държавите-членки в рамките на Съвета би предоставило по-ясна представа за времето и мястото за включване на препоръките.

3.2.2. *Предизвикателства за бъдещето*

Предвид предложенията от страна на платформите и на държавите-членки в националните им доклади Комисията предлага следните начини за засилване на ефективното сътрудничество:

- Всяка тематична платформа трябва да бъде „огледало“ и да е свързана с област от политиката по отворения метод за координация, за да се постигнат съгласуван размисъл и дебат по приоритетните теми. Комисията ще продължи да поддържа двустранни връзки с платформите и ще предложи провеждането на годишна среща със съветите на платформите.
- Двугодишният европейски културен форум остава основна възможност за диалог между гражданското общество и създателите на политиката. На форума от 2009 г., привлякъл над 1000 участници, бе отбелязан напредък при включването на културата в свързани с нея европейски политики. Необходими са обаче и не толкова мащабни мероприятия, по време на които да се предостави възможност за обсъждане на специфични въпроси. Бъдещите мероприятия за дискусия и разпространение на информация, организирани по инициатива на платформите, ще обединят участниците от сектора, „огледалната“ група по отворения метод на координация и създателите на политиката на равнище държави-членки и ЕС. Ще бъдат проучени алтернативи на финансирането чрез безвъзмездни средства за оперативни разходи; опитът от пилотния етап сочи, че безвъзмездните средства за проекти може би са по-подходящи за подпомагане на дейностите на платформите.
- В някои държави-членки се наблюдава положително развитие на конструктивния диалог с гражданското общество от сферата на културата. В Унгария в Съвета по политиката в културния сектор участват представители на централната власт, професионалисти от сферата на културата, органи за финансиране и синдикати. В Румъния пилотна платформа за диалог прерасна в департамент за участие на заинтересованите страни към Министерство на културата и националното наследство.

Един по-целенасочен диалог с гражданското общество от сферата на културата ще спомогне за по-доброто обединяване на съвместните усилия за постигане на приоритетите в политиката. Тематичните платформи, в които се „оглеждат“ темите, по които се работи по отворения метод на координация, ще улеснят прехвърлянето на практиката и познанията на гражданското общество в създаване на политиката.

4. ПЕРСПЕКТИВИ

От приемането на програмата насам опитът ясно показва потенциала на сътрудничеството в областта на политиката за културата на европейско равнище, било чрез обмен на опит между държавите-членки с оглед най-добро приспособяване на политиката въз основа на практиката, по-голям принос на гражданското общество от

сферата на културата за процеса по създаване на политиката, или по-съгласуван подход към културата в свързаните с нея политики.

В настоящия **по-широк контекст** най-важно значение има засилването на сътрудничеството.

С предложената от Комисията стратегия „Европа 2020“ се цели Европа отново да поеме своя път за растеж в дългосрочен план чрез мерки за насърчаване на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж. В тази обща рамка културата може да заеме основна роля, включително във водещи инициативи като „Съюз за иновации“ (творчески екологични решения, иновация в сфери, различни от технологичната), Програмата в областта на цифровите технологии (медийна грамотност, нова среда за създаване и достъп до културата) и „Нови умения за нови работни места“ (междукултурни познания и универсални умения). Ролята на културата за регионалното и местното развитие също трябва да бъде подчертана в рамките на политиката на сближаване (творчески и междукултурни градове и региони). Отвъд границите на ЕС ролята на културата в политиката по разширяването и външните отношения трябва да се доразвие (да се изгради образ на Европа като *мястото* за творчески изяви, да се насърчава уравновесен културен обмен и сътрудничество с останалата част от света).

Като засилват ефективното сътрудничество, изложените в настоящия доклад предложения имат за цел да се гарантира, че културата дава своя цялостен принос за една интелигентна, устойчива и приобщаваща Европа.

5. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Европейският парламент, Съветът, Комитетът на регионите и Икономическият и социален комитет се приканват да вземат отношение към настоящия доклад.

Съветът се приканва да предприеме необходимите мерки, за да се вземе решение във връзка с набора от обширни тематични въпроси и специфични приоритети, по които ще се работи по отворения метод на координация.

Комисията предлага да изготвя тематични доклади за напредъка по одобрените теми, като използва резултатите от отворения метод на координация, работата на платформите за конструктивен диалог и доброволния принос на държавите-членки.